مقطع تحصیلی:کاردانی ■ رشته معماری ترم تابستان سال تحصیلی: ۱۳۹۸- ۱۳۹۹ نام درس: طراحی فضای داخلی مذهبی و فرهنگی نام ونام خانوادگی مدرس:.مهران رضایی آدرس emailمدرس mehranrezaie056@gmail.comتلفن همراه مدرس:۰۹۱۲۵۶۱۶۲۴۴
جزوه درس طراحی فضای داخلی مذهبی و فرهنگی مربوط به هفته اول■ text: دارد■ ندارد☐ voice:دارد☐ ندارد■ power point:دارد☐ ندارد■

سل اول: پیش نیازها و تعاریف- بخش اول: مکانیابی

مساجد در موقعیت های ممتاز شهری

بخش اول

مکانیابی

بهتر است محل زمین مسجد بطریقی انتخاب شود که باتوجه به توصیه های زیر جوابگوی نیازهای محل یا منطقه باشد :

۱- قرارگیری مسجد درمرکزیت تقسیمات سه گانه (محله ، ناحیه ومنطقه). (۱)

۲- مکانیابی محل مساجد جدید در معابر اصلی جهت سهولت دسترسی .

۳- رعایت فاصله تقریبی ۵۰۰ متر بین مساجد محلی (برای استفاده حدود ۲۰۰۰ تا ۵۰۰۰ نفر جمعیت در محله) .

۴- عدم ساخت مساجد در مجاورت کاربری های ناسازگار و خطرساز مثل پمپ بنزین، صنایع خطرناک و...

۵- مکانیابی مساجد دور از مسیل ها، گسلها، آبگیرها، زمین های مستعد رانش و نقاط پست .

(۱) تقسیم بندی محله ، ناحیه و منطقه براساس مصوبه ۸۷/۵/۷ شورایعالی معماری وشهرسازی ایران تنظیم گردیده، و غالباً با معیارهای تعیین محلات ونواحی شهرداری تهران مطابقت ندارد .

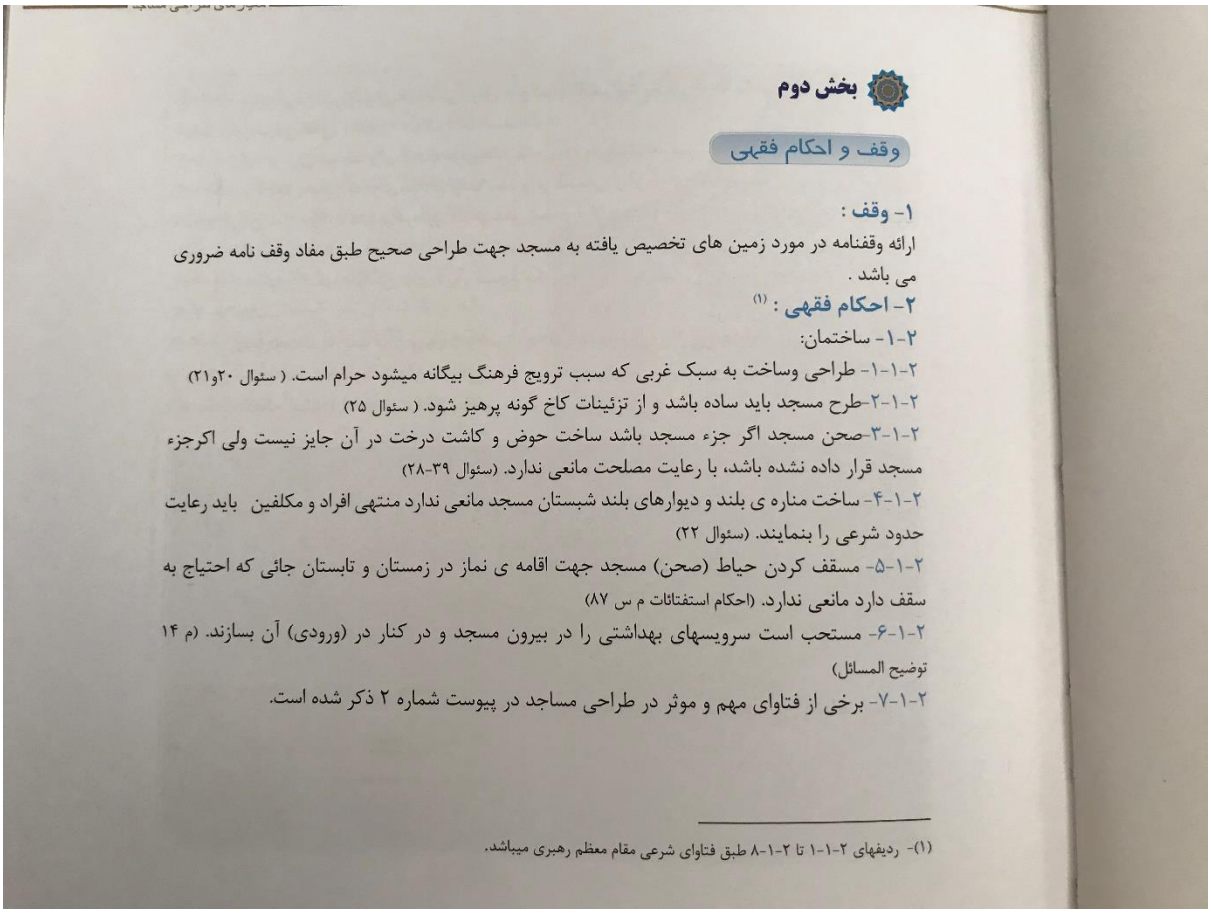

بخش دوم

وقف و احکام فقهی

۱- وقف :

ارائه وقفنامه در مورد زمین های تخصیص یافته به مسجد جهت طراحی صحیح طبق مفاد وقف نامه ضروری می باشد .

۲- احکام فقهی : [1]

۲-۱- ساختمان:

۲-۱-۱- طراحی وساخت به سبک غربی که سبب ترویج فرهنگ بیگانه میشود حرام است. (سئوال ۲۰و۲۱)

۲-۱-۲-طرح مسجد باید ساده باشد و از تزئینات کاخ گونه پرهیز شود. (سئوال ۲۵)

۲-۱-۳-صحن مسجد اگر جزء مسجد باشد ساخت حوض و کاشت درخت در آن جایز نیست ولی اگرجزء مسجد قرار داده نشده باشد، با رعایت مصلحت مانعی ندارد. (سئوال ۳۹-۲۸)

۲-۱-۴- ساخت مناره ی بلند و دیوارهای بلند شبستان مسجد مانعی ندارد منتهی افراد و مکلفین باید رعایت حدود شرعی را بنمایند. (سئوال ۲۲)

۲-۱-۵- مسقف کردن حیاط (صحن) مسجد جهت اقامه ی نماز در زمستان و تابستان جائی که احتیاج به سقف دارد مانعی ندارد. (احکام استفتائات م س ۸۷)

۲-۱-۶- مستحب است سرویسهای بهداشتی را در بیرون مسجد و در کنار در (ورودی) آن بسازند. (م ۱۴ توضیح المسائل)

۲-۱-۷- برخی از فتاوای مهم و موثر در طراحی مساجد در پیوست شماره ۲ ذکر شده است.

---

(۱)- ردیفهای ۲-۱-۱ تا ۲-۱-۸ طبق فتاوای شرعی مقام معظم رهبری میباشد.

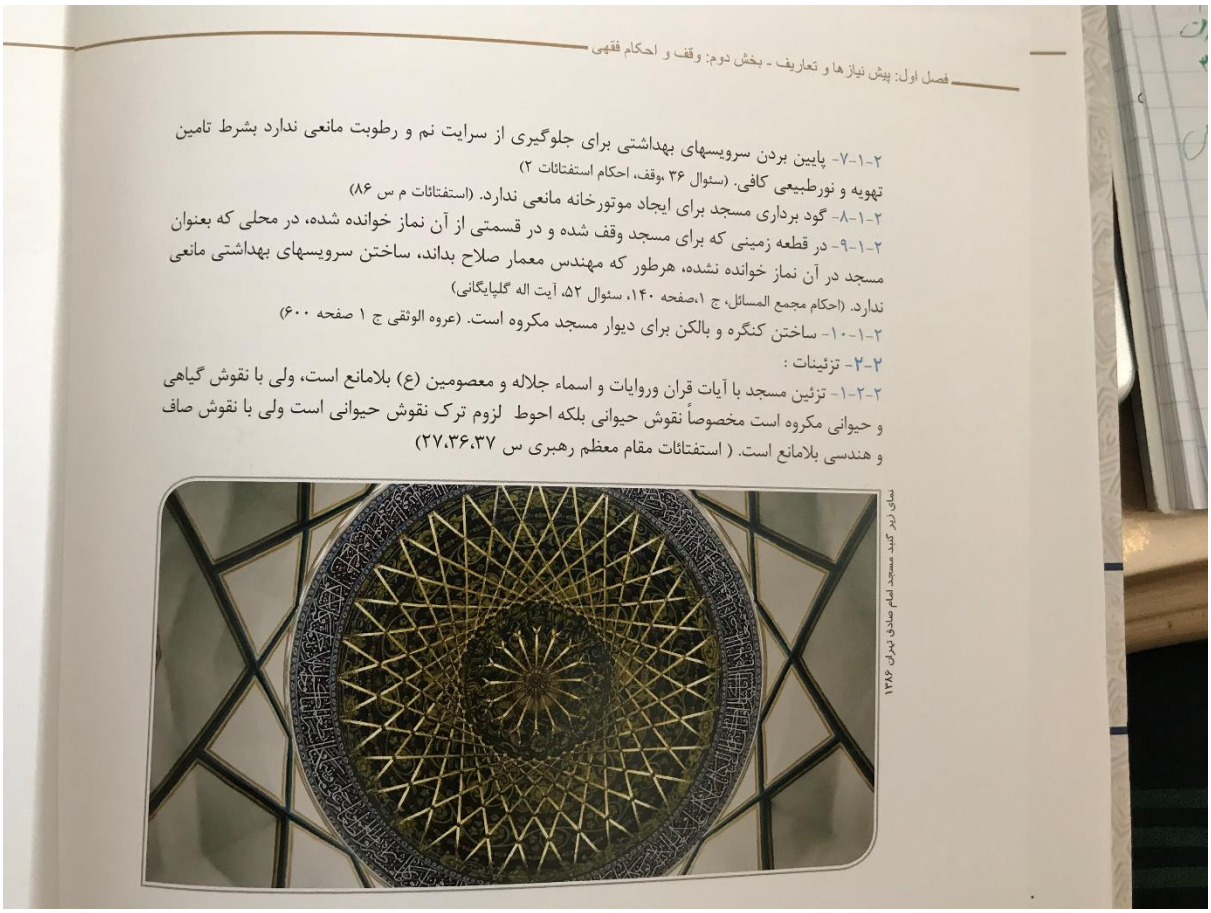

فصل اول: پیش نیازها و تعاریف - بخش دوم: وقف و احکام فقهی

۲-۱-۷- پایین بردن سرویسهای بهداشتی برای جلوگیری از سرایت نم و رطوبت مانعی ندارد بشرط تامین تهویه و نورطبیعی کافی. (سئوال ۳۶ ،وقف، احکام استفتائات ۲)

۲-۱-۸- گود برداری مسجد برای ایجاد موتورخانه مانعی ندارد. (استفتائات م س ۸۶)

۲-۱-۹- در قطعه زمینی که برای مسجد وقف شده و در قسمتی از آن نماز خوانده شده، در محلی که بعنوان مسجد در آن نماز خوانده نشده، هرطور که مهندس معمار صلاح بداند، ساختن سرویسهای بهداشتی مانعی ندارد. (احکام مجمع المسائل، ج ۱،صفحه ۱۴۰، سئوال ۵۲، آیت اله گلپایگانی)

۲-۱-۱۰- ساختن کنگره و بالکن برای دیوار مسجد مکروه است. (عروه الوثقی ج ۱ صفحه ۶۰۰)

۲-۲- تزئینات :

۲-۲-۱- تزئین مسجد با آیات قران وروایات و اسماء جلاله و معصومین (ع) بلامانع است، ولی با نقوش گیاهی و حیوانی مکروه است مخصوصاً نقوش حیوانی بلکه احوط لزوم ترک نقوش حیوانی است ولی با نقوش صاف و هندسی بلامانع است. (استفتائات مقام معظم رهبری س ۲۷،۳۶،۳۷)

نمای زیر گنبد مسجد امام صادق تهران ۱۳۸۶